

(i) Printed Pages : 4

Roll No.

(ii) Questions : 9 Sub. Code :

1	0	2	0	7
---	---	---	---	---

Exam. Code :

5	0	0	1
---	---	---	---

Bachelor of Arts (FYUP) 1st Semester
(2124)

ORGANIC FARMING

Paper : BOTSEC1 (In all Mediums)

Time Allowed : Three Hours] [Maximum Marks : 40

Note :— Attempt FIVE questions in all, including Q. No. 1 (Unit-I) which is compulsory and selecting ONE question each from Units II–V.

UNIT-I

1. Attempt ALL parts and give short answers :

- (i) What is Homa Farming ?
- (ii) What do you mean by FYM ?
- (iii) What is Mushroom Spawn ?
- (iv) What is Pesticide ?
- (v) What is Farm Compost ?
- (vi) What is the percentage of phosphorus in SSP, DSP and TSP ?
- (vii) What is Fungiculture ?
- (viii) What are the main categories of crops ? 8×1=8

UNIT-II

2. What do you mean by Pesticide ? What are the negative effects of their overuse on environment, soil and water ? 8
3. Write a note on evolution of agriculture from hunter-gatherer lifestyle to modern age. 8

UNIT-III

4. What is Organic Farming ? Discuss its benefits and limitations. 8
5. What is green manure ? Which plants can be used as green manure ? What are the advantages and disadvantages of green manure ? 8

UNIT-IV

6. Write a note on vermicomposting along with its benefits. 8
7. How are Biofertilizers used ? Discuss their scope and benefits. 8

UNIT-V

8. Write cultivation practices, picking, packing of milky mushroom and paddy mushroom. 8
9. What are the main essential nutrients found in mushroom ? 8

(हिन्दी माध्यम)

नोट :- कुल पांच प्रश्नों का प्रयास करें, जिसमें प्रश्न सं. 1 (यूनिट-I) शामिल है जो कि अनिवार्य है और यूनिट II से V प्रत्येक में से एक प्रश्न का चयन करें।

यूनिट-I

1. सभी भागों का प्रयास करें और संक्षिप्त उत्तर दें :
 - (i) होमा फार्मिंग क्या है ?
 - (ii) FYM से आपका क्या तात्पर्य है ?
 - (iii) मशरूम स्पॉन क्या है ?
 - (iv) कीटनाशक क्या है ?
 - (v) फार्म कम्पोस्ट क्या है ?
 - (vi) SSP, DSP और TSP में फास्फोरस का प्रतिशत कितना है ?
 - (vii) Fungiculture क्या है ?
 - (viii) फसलों की मुख्य श्रेणियाँ क्या हैं ? 8×1=8

ਯੂਨਿਟ-II

2. ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਦੇ ਆਪਣਾ ਕਾਮ ਅਭਿਪ੍ਰਾਧ ਹੈ ? ਪਰਿਆਵਰਣ, ਮਿਟ੍ਰੀ ਔਰ ਪਾਨੀ ਪਰ ਊਨਕੇ ਅਤ੍ਯਧਿਕ ਉਪਯੋਗ ਕੇ ਕਾਮ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ ? 8
3. ਸ਼ਿਕਾਰੀ-ਸੰਗ੍ਰਹਕਤਾ ਜੀਵਨਸ਼ੈਲੀ ਦੇ ਆਧੁਨਿਕ ਯੁਗ ਤਕ ਕ੍ਰਿਪਿ ਕੇ ਵਿਕਾਸ ਪਰ ਏਕ ਨੋਟ ਲਿਖੋ। 8

ਯੂਨਿਟ-III

4. ਜੈਵਿਕ ਖੇਤੀ ਕਾਮ ਹੈ ? ਈਸਕੇ ਲਾਭ ਔਰ ਸੀਮਾਔ ਪਰ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 8
5. ਹਰੀ ਖਾਦ ਕਾਮ ਹੈ ? ਕਿਨ ਪੌਧੋਂ ਕੋ ਹਰੀ ਖਾਦ ਕੇ ਰੂਪ ਮੇਂ ਈਸਤੇਮਾਲ ਕਿਆ ਜਾ ਸਕਤਾ ਹੈ ? ਹਰੀ ਖਾਦ ਕੇ ਕਾਮ ਫਾਧਦੇ ਔਰ ਨੁਕਸਾਨ ਹੈ ? 8

ਯੂਨਿਟ-IV

6. ਕਮੀਕੰਪੋਸਟਿੰਗ ਪਰ ਏਕ ਨੋਟ ਈਸਕੇ ਲਾਭੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਲਿਖੋ। 8
7. ਜੈਵ ਊਰਵਰਕੋਂ ਕਾ ਉਪਯੋਗ ਕੈਸੇ ਕਿਆ ਜਾਤਾ ਹੈ ? ਊਨਕੇ ਦਾਧਰੇ ਔਰ ਲਾਭੋਂ ਪਰ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 8

ਯੂਨਿਟ-V

8. ਦੂਧਿਆ ਮਸ਼ਰੂਮ ਔਰ ਧਾਨ ਮਸ਼ਰੂਮ ਕੀ ਖੇਤੀ, ਚੁਨਨੇ, ਪੈਕਿੰਗ ਕੇ ਤਰੀਕੇ ਲਿਖੋ। 8
9. ਮਸ਼ਰੂਮ ਮੇਂ ਪਾਏ ਜਾਨੇ ਵਾਲੇ ਮੁਖਯ ਆਵਸ਼ਯਕ ਪੋਸ਼ਕ ਤਤਵ ਕਾਮ ਹੈਂ ? 8

(ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ)

ਨੋਟ :- ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ, ਨਾਲ ਹੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1 (ਯੂਨਿਟ-I) ਜੋ ਕਿ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਯੂਨਿਟ II-V ਤੱਕ ਹਰੇਕ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ-I

1. ਸਾਰੇ ਭਾਗਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰੋ ਅਤੇ ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਦਿਓ :
 - (i) ਹੋਮਾ ਫਾਰਮਿੰਗ ਕੀ ਹੈ ?
 - (ii) FYM ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ?
 - (iii) ਮਸ਼ਰੂਮ ਸਪੋਨ ਕੀ ਹੈ ?

- (iv) ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਕੀ ਹੈ ?
- (v) ਫਾਰਮ ਕੰਪੋਸਟ ਕੀ ਹੈ ?
- (vi) SSP, DSP ਅਤੇ TSP ਵਿੱਚ ਫਾਸਫੋਰਸ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਕਿੰਨੀ ਹੈ ?
- (vii) ਫੰਗੀਕਲਚਰ ਕੀ ਹੈ ?
- (viii) ਫਸਲਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਕੀ ਹਨ ?

8×1=8

ਯੂਨਿਟ-II

2. ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ? ਵਾਤਾਵਰਨ, ਮਿੱਟੀ ਅਤੇ ਪਾਣੀ 'ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਮਾੜੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕੀ ਹਨ ? 8
3. ਸ਼ਿਕਾਰੀ-ਸੰਗ੍ਰਹਿਕਰਤਾ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਤੋਂ ਆਧੁਨਿਕ ਯੁੱਗ ਤੱਕ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ 'ਤੇ ਇੱਕ ਨੋਟ ਲਿਖੋ। 8

ਯੂਨਿਟ-III

4. ਜੈਵਿਕ ਖੇਤੀ ਕੀ ਹੈ ? ਇਸਦੇ ਲਾਭਾਂ ਅਤੇ ਸੀਮਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 8
5. ਹਰੀ ਖਾਦ ਕੀ ਹੈ ? ਕਿਹੜੇ ਪੌਦਿਆਂ ਨੂੰ ਹਰੀ ਖਾਦ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ? ਹਰੀ ਖਾਦ ਦੇ ਕੀ ਫਾਇਦੇ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਹਨ ? 8

ਯੂਨਿਟ-IV

6. ਵਰਮੀ ਕੰਪੋਸਟਿੰਗ ਦੇ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇੱਕ ਨੋਟ ਲਿਖੋ। 8
7. ਜੈਵਿਕ ਖਾਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ? ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਲਾਭਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 8

ਯੂਨਿਟ-V

8. ਦੁੱਧੀ ਖੁੰਬਾਂ ਅਤੇ ਝੋਨੇ ਦੇ ਖੁੰਬਾਂ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ, ਚੁਗਾਈ, ਪੈਕਿੰਗ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਲਿਖੋ। 8
9. ਮਸ਼ਰੂਮ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੁੱਖ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪੌਸ਼ਟਿਕ ਤੱਤ ਕੀ ਹਨ ? 8